

Rakouské zprávy vojenské.

Vojenství dnes nemá pouze význam strategický, nýbrž také hospodářský a ovšem politický.

Nejvyšší velení nad celou armádou rakouskou má císař sám.

K přikaznosti nejvyššího velitele jest c. a k. polní podmaršálek arcivévoda František Ferdinand. Službu pobočnickú zastávají u císaře 2 generální a 5 křídelních pobočnicků; s pravidla bývají to důstojníci generálního štábu.

Zvláštní vojenská kancelář jest přímo podřízena nejvyššímu veliteli.

Ministerstvo války jest nejen pro země zastoupené na radě říšské, ale i pro země koruny uherské a skládá se z 15 oddělení; ministrem války jest nyní Edmund Šlechtic-Krieghammer, generál jízdy (hodnost polního zbrojmistra). Vedle ministerstva války jest v každé polovici říše ministerstvo zeměbranecké, v jehož čele v Rakousku jest polní zbrojmistr hrabě Weiserheimb a v Uhrách polní zbrojmistr svobodný pán Fejérvary.

Celé mocnářství rozděleno jest na patnáct sborových velitelství a na jedno vojenské velitelství v Zadru; velitelem sboru jest buď polní zbrojmistr generál, jízdy neb polní podmaršálek.

Sbor skládá se obyčejně ze dvou až tří pěších válečných divízi, z jedné jízdecké válečné divise a z jedné dělostřelecké brigády. Celkem má Rakousko-Uhersko 36 polních divízi pěších, z nichž však divise 20—23 se teprve v čase války zřídí; jízdeckých divízi je 5, mimo tyto ještě 7 samostatných jízdeckých brigád. Dělostřeleckých brigád jest 14; pevnostní dělostřelba podřízena jest fideletám pevnostní dělostřelby, jichž jest 5.

Pěší a jízdecká válečná divise skládá se ze dvou brigád o dvou plucích; k jízdecké válečné divisi bývají stále přiděleny prapory polních myslivců.

Dělostřelecká brigáda skládá se z jednoho pluku sborové dělostřelby a z 2—3 pluků divísní dělostřelby.

Nejdůležitějším druhem vojska jest pěchota, o jedné zvané jsouc „královnou zbraní“.

Každý pěší pluk má svou zápočnickou čet, skládající se z jednoho důstojníka a 32 mužů; mimo tuto oddělení jsou ještě v vojíně pluku vycvičení nosičové raněných a obvazů, sloužící lékařům plukovním.

Pěchota dělí se na 102 pluky, každý pluk má jméno svého majitele a pořadové číslo; pluky od sebe se liší barvou výložky a knoflíků.

Pluk dělí se na plukovní štáb, 4 polní prapory po 4 polních setninách, po čtyřech četách a náhradní praporek kádru. Velitelem pluku bývá obyčejně jen plukovník, velitelem praporu buď plukovník, podplukovník nebo praporek, velitelem setniny pak setník. Služba náhradního praporečního kádru záleží v míru: 1. ze zápisné přehlídky osob pluku v nečinném stavu (záložníků, náhradních záložníků); 2. z vedení hlavní základní knihy; 3. ze správy ve skladě oděvním; 4. ze správy povozů pro plukovní souvozi (Train).

Setnina počítá obyčejně v době válečné 236 mužů, prapor 1000 a pluk více 4000 mužů; délka pluku na pochodě obnáší 2430 kroků (1 krok rakouský má 75 cm. délky). Souvozi při pěchotě dělí se na část bitevní pod velením štábního četaře, skládající se ze 2 náhradních jízdeckých koní, z vozů markytánských a 17 špičnic, 1 vozu na náčiní a 2 tažných koní; část zavazadelní pod velením vozmistra skládá se z 9 krytých a 9 přidělných vozů; pohybuje-li se souvozi plukovní samostatně, jest jeho velitelem proviantní důstojník.

Pluky náležají se obyčejně ve svém doplňovací okrese (celé mocnářství rozděleno jest na 105 doplňovacích a na 5 námořnických okresů); jsou-li umístěni mimo svůj okres, musí se alespoň jeden prapor nalézati v okrese doplňovacím.

Roční, kterou již celá rakouská armáda, až na přímou výjimky, jest ozbrojena, jest soustavou Mauserových a má nosnost do 3000 kroků. Mauserovka jest jednou z nejmohutnějších opakovaček, kteréž vlásk i k jednotlivému náboji používá býti může.

Sedmi má každá setnina a zápočnická 40 patron, svobodník, pěšík a trubač a setnina po 100 kusů; pro revolver (jakož i samostatný nábojník a trubač praporek).

a plukovní) a pro pušky soustavy Werndlovy (která není opakovačkov a kterou se vyzbrojí pouze mužstvo u souvozi) po 30 kusoch.

Mimo tyto náboje, které každý vojín nosí u sebe v nábojnicí nebo tlumoku, má setnina ještě dvojšpičného nábojový vůz s 9450 náboji (ve dne označuje se stanovité nábojových vozů červeným praporem, v noci pak červenou svítilnou). Pěšák v rakousko-uherské armádě nese, úplně jsa vyzbrojen, 31,4 kg.

Myslivci dělí se na 4 pluky tyrolských císařských myslivců, skládajících se z plukovního štábu, z 4 polních praporů (o 4 polních setninách, o 4 četách) a z jednoho náhradního praporečního kádru; 26 samostatných mysliveckých praporů přiděleno je válečným jízdeckým divisím a mají čísla: 1, 2, 4, 13, 16, 17, 19—24, 25, 28—32. Skládají se z praporečního štábu, 4 polních setnin a náhradního kádru setainového. Náhradní kádr praporeční a setainový mají touž službu, jako u pěchoty.

Ozbrojení a podřízené střelivem právě tak jako u pěchoty.

Souvozi při pluku mysliveckém jako při pěchotě; při praporu souvozi bitevní je pod velením štábního četaře a skládá se z jednoho záložního jízdeckého koně, jednoho markytánského a 4 špičnic vozů; souvozi zavazadelní, pod velením vozmistra, složeno je ze tří krytých a 2 přidělných vozů.

Pluky a prapory myslivecké nemají žádných majitelů; všichni myslivci mají zelené výložky a číslované knoflíky.

Jízda skládá se z 42 pluků a sice: 15 dragounských, 16 husarských, 11 hulánských.

Všechny jízdecké pluky mají pojmenování svých majitelů a mimo to dragounské pluky čis. 1—16 hulánské pluky čislo 1—8, pak 11—13.

Každý jízdecký pluk dělí se v míru: na štáb plukovní, 2 divise o 3 polních kádronách a 1 náhradní kádr. Při každém jízdeckém pluku jest četa zápočnická a telegrafní patrola.

Škadrona má 171 mužů a 156 koní; pluk jezdecký 1027 mužů a 937 koní.

Jízda ozbrojena jest šavlemi a karabinou, poddůstojníci mají revolver; pro každou karabinu jest 50, pro revolver 30 patron.

Souvozi bitevní se skládá ze 76 záložních koní jízdeckých, 1 markytánského, 20 špičnic a 7 vozů na náčiní (všechny tyto vozy taženy jsou dvěma koni); k tomu jeden soumar a 4 záložní koně tažné. Zavazadelní souvozi skládá se ze 7 krytých a 7 přidělných vozů.

Prvním říjnem 1898 zřídil se nový brigádní velitelství v Černoovicích a nové pluky a sice: čis. 30 ve Vysokém Mýtě, čis. 35 v Zločovic a č. 36 v Kolomeji.

Pro rok 1899 chystá zeměbranecké ministerstvo zřízení zeměbraneckých brigád ve Lvově a Krakově, tak že by pouze 4 brigády scházely, aby normální stav i u zemské obrany byl dosažen; počet pluků byl dosažen již 1. říjnem.

V roce 1899 bude zemská obrana tedy čítati 128 polních praporů; pro 13 praporů bude ještě scházeti vyšší velení (4 brigády), a lze tuž očekávati, že se o jejich povolení ministr obrany v brzkou zasadí.

Avšak i vojsko tažené bude brzy rozmnoženo.

Vi se peče, co se děje v německém říšském sněmě, v rakouské říšské radě zatím jednati se bude o rozmnožení dvěma brigádami.

Ruský soud v posledních 3 letech zřídil na hranicích, obráncích k trojposlaku, dva nové armádní sbory a dva sbory jízdné; Francie zřídila v roce 1897 jeden armádní sbor. Rakousko rozmnožilo od roku 1848 svou armádu pouze o jeden armádní sbor, a sice v Sarajevě, po zbrání Bosny a Hercegoviny.

Podle nenápadného rozmnožování rakouské zemské obrany možno souditi, že i tamní správa válečná před zastupce říše předstoupí se žádostí o povolení jednoho nebo více sborových velitelství.

Jedno sborové velitelství zajiště bylo zřízeno v Zadru, kdež se nalézá pouze tak zvané vojenské velitelství; druhé sborové velitelství zřízeno bylo v Brně, kdež dříve krakovské sborové velitelství se nalézalo.

ny bude mti následek ten, že bude o dvě polní divise více než podle organizace pro 15 sborových velitelství býti mají. Jestli že by, jak to je žádoucí, tyrolští střelcové splynuli s zemskou obranou, zřídilo by se snad pouze jedno nové armádní velitelství (v Brně); kdyby se zřídila dvě sborová velitelství, pak by uherská zemská obrana měla pouze 7 divísi, kdežto by se rakouská z 8 hned na 10 divísi rozmnožila.

Důležitým činitelem je také dělostřelba, která pouze ze 14 sborových a 42 divísních dělostřeleckých pluků se skládá—scházely by náhle 2 sborové a 4 divísní dělostřelecké pluky, jichž zřízení by opět stálo mnoho peněz. Na každý způsob zbrojení rakouských sousedů vnutí v Rakousku postavení alespoň jednoho sboru armádního.

Ve Francii budou povoláváni v 2., 4., 14. a 17. armádním sboru záložníci korespondenčními listky s odpovědí. Na korespondenční listek napíše velitelství doplňovacího okresu adresu záložníku a povolávací rozkaz ku cvičení ve zbrani, na listku, určeném pro odpověď potvrdí příjemce správné dodání povolávacího rozkazu.

Sklo.

Sklo. I. Jednou z nejzajímavějších látek, které vůbec známe, jest zajiště sklo. Není to sloučenina těch surovin, z nichž sklo vyrábíme, není to rovněž ani prostá jich směsina; je to slitina vzájemně se mísících a v sobě se rozpouštějících sloučenin, kteréž ačkoli za horka ve stavu roztaveném se byly spojily, přece při chlazení ani se nerozlučují, ani nekristalují. Pojem skla již toho vyžaduje, aby bylo naprosto bezvázné, bez veškeré stopy nějakého sluhu, aby bylo v obyčejných kapalinách nerozpustné, tvrdé, průhledné a v největším stavu i čiré, t. j. bezbarvé a dokonale průhledné. V ohledu chemickém bývá sklo podvojným křemičitanem; avšak jednotlivé součástky normálního skla mohou rozmanitými látkami býti nahrazeny. Jedním z kovů bývá draslík nebo sodík, druhým pak vápník, jehož část však nahrazena býti může olovem, baryem nebo jinými kovy těžkými, kdežto křemík alespoň částečně zastoupen býti může borem a fluorem. Kromě toho bývá ve skle veliké množství různých přísad, hlavně barevných, někdy též jenom nahodilých, jako hořčík, hliník, železo, mangan, měď a j. v.

Hustota skla vápenatého jest 2,4—2,6, skla barnatého, 2,9, olovnatého (flintového) 3—3,8. Tvrdost jest též rozličná, tak že některá (olovnatá) skla trčející ostré hrany obyčejným opotřebením dením, kdežto jiná skla (borová) i pilníkem jen stěží se rýpsti dají. Průměrně shoduje se tvrdost skla s tvrdostí živce (6. stupeň), jenž je rovněž podvojným křemičitanem. Avšak výslovně doložiti sluší, že vychladnutím přirozeně povstalý povrch je vždy tvrdší, než plochy obroubením utvořené. Pevnost skla v drčení jest tak značná, že se dá skieněné dlažby nad podzemními místnostmi s prospěchem užívati. Křehkost jeho závisí hlavně na způsobu a době jeho chlazení; čím déle a rovnoměrněji se sklo chladí, tím bývá pružnější a trvalejší, kdežto sklo rychle chlazené bývá tak křehké, že se nejen snadno rozbíjí, nýbrž při tom se zároveň na množství drobných částic rozpadá. Známým toho dokladem jsou skleněné slizičky, které se ulomením špičky na drobný prášek rozprskují, a bolůškých láhviček, jichž dno pouhým škrtnutím křemenného zraku se rozpadá. Přčinu těchto úkazů v tom hledati sluší, že při rychlém ochlazení nastává veliké napětí molekúl, jinak seskupených uvnitř, a jinak zase na rychle ztvrdlém povrchu. Když pak soudrživost povrchové vrstvy někde jest porušena, rozpadá se takové sklo celé. Ale příčinou podobného napětí může býti občas jiná síla, totiž nestejně zahřátí a tím podmíněně nestejně rozpnutí sousedních míst, pochodící ze špatné vodivosti tepla. Nalijeme-li do sklenice na př. horké kávy, obřije se na vnitřní straně dna a roztáhne se poměrně podle zvýšení teploty, kdežto spodní strana dna zůstane studená a nemůže tudíž stažiti roztažlivosti vrstvy svrchní. Z té příčiny trhá se sklenice v tomto případě dle. Postavíme-li však sklenici na horkou plotnu, roztáhne se dna naproti tomu na svém povrchu hotejším.

Velmi důležitou okolností, na níž se kráza skla zakládá, je jeho lesk. Tento závisí jednak na chemickém složení hmoty a jednak i na způsobu výroby; ale velmi důležitým činitelem jest tu dokonalý způsob broušení a umělého lesnění.

V optice užívá se skla hlavně k výrobě čoček a hranolův, a to nejenom na základě jeho průhlednosti, ale pro jeho lámavost světla a rozptylivosť barev.

Téměř každé sklo jest barevné, o čemž se nejlépe na skleněné tabuli můžeme přesvědčiti, díváme-li se do ní od brany směrem plochy. Zelenomodrá barva prozrazuje přítomnost sodíku, šedočerná pak složení draselnaté (v českém skle křičšťálovém.) Úplně čiré sklo jest vzácností; nejméně barví křemík, vápník, hořčík, baryum, olovo a vismut. K odbarvení tekutého skla přidává se manganu, jenž sice sklo vycití, avšak účinkem vzduchu po čase utvoří na povrchu skla fialový nádech.

Sklo, jakkoliv jest v tlustších vrstvách vždy křehké, nabývá značné pružnosti ve vrstvách slabších a jest dokonale pružné v tenkých vlákních (předané sklo). Zárem měkne a mění velmi ponezáhu skupenství; ale i v kapalném stavu jest vždy husté, syrovobití. Čím více obsahuje křemíku, tím vyšší teploty potřebuje k tavení, kdežto olovnaté (anglické) sklo jest snadno tavitelné. Proto zhotovují se chemické nádoby (ve sklárně sázavské) ze skla křemičito-draselnatého, aby zárem se neměnily, kdežto rourky k ohřívání a snadnějšímu zpracování se dělájí ze skla sodnatého, snáze tavitelného.

Po stránce lučebné můžeme sklo rozvrhnouti na čtyři druhy: 1. sklo draselnatovápenaté čili české sklo křičšťálové, z něhož se vyrábějí v Čechách zejména sklenice a vůbec nejlepší duté výrobky; jest úplně čiré, pevné, velmi nesnadno tavitelné a všem účinkům chemickým vzdorné; 2. sklo sodnatovápenaté čili francouzské sklo tabulové, snáze tavitelné, ale tvrdší onoho, barvy nazelenalé; zpracuje se hlavně na tabule okenní, dlemy i na čočky (korunové, crown); 3. sklo olovnatodraselnaté čili anglické sklo křičšťálové, měkké, snadno tavitelné, čiré a těžké, vyznamenává se krásným leskem, velikou lámavostí a jasným, zvonyvým zvukem; jemu podobné jest sklo flintové (ještě olovnatější), v optice velmi důležité, a borem bohatý stras, z něhož se v severních Čechách (v Turnově) nápodobují drahotakemny; 4. hlinítko sklo butelové obsahuje málo žřavín (drasla a vápna), ale četně rozmanitých přísad (železa), jimiž se zbarvuje na hnědo nebo na zeleno.

Surovinami při výrobě skla jest především čistý, přebarý křemen, jenž se nejčastěji opatřuje jakožto písek (praní, úplně železa prostý) nebo jako křemen čili pazourek (flint v Anglii). Hrubé kusy křemene se nejprve praží, pak se hází do vody, kde se náhlým ochlazením na menší úlomky rozpadají, načer se ve stupách na jemný prášek roztroukají. Draslík bře se v podobě potaše (salajky) neb jiných sloučenin draselnatých (vinný kámen, sřran draselnatý). Soda přidává se jakožto uhlíčan sodnatý s přísadou 6—8 procent uhelného prášku, jímž se tato sloučenina redukuje na sířičitan, s kyselinou křemičitou snadno slučivý, dále užívá se kuchyňské soli (chloridu sodnatého), která se nejprve s křemenem pájí v proudou páry, čimž se na křemičitan sodnatý přeměňuje — konečně bere se vzácněji též dusičnan sodnatý (čilský ledek). Sodík poskytuje při výrobě skla té výhody, že jest jednak mnohem lacinější než draslík a jednak i chemicky vydatnější, neboť 10 dílů soli sodnaté vydá za 13 dílů též soli draselnaté. Vápník přidává se jakožto vápenec, mramor a křída (uhlíčan vápenatý), vzácněji jakožto wolastonit (křemičitan vápenatý). Fosforečnan vápenatý (kostový prášek) a fluorid vápenatý (kazivec) jsou přísadou skla mléčného. Baryem (těživcem) zvyšuje se hustota a lesk skla a čimž se zároveň tavitelnější, Olova užívá se ve formě klejtu, boru jakožto boraxu.

Nejrozmanitější jsou ovšem součástky skla butelového, při nichž ani čistoty valně oběti není zapotřebí; bere se k tomu obyčejně písek (i hlutý), opuka, jíl, dřevěný a rašelinný popel, živce, smolek, amfibol, nažec (fosforit), čedič, láva, trachyt, žula a strážka z vy-

šelých pecí. Také skleněné stěpy zpracují se na novo ve sklo. Jedná-li se o sklo čiré a čisté, bývá skoro vždy nutno, užiti některého odbarvidla (sklářského mýdla); tím bývá mangan, arsenik, antimon, nikl, klejt, ledek a dusičnan barnatý.

K barvení skel užívá se pak hlavně některých kyslíčnků kovových. Kobalt barví na modro, mangan fialové, uran (v olovnatém skle) žluté, chrom zelené, měď a zlato, červené (rubín), cín na bílo (alabastr), železo na žluto (sloučeniny železité) a zeleno (sloučeniny železnaté), mangan a nikl na šedivo.

Hmoty tyto přesně odvážené dají se v práškovitém stavu do kamotových kelmků, kukaněmi zvaných, do nichž se vejde 60—600 vylmínečně až 2,500 kg. hmoty sklené. Jsou i nádoby s neustálým plněním, na tři prostory rozdělené; v první taví se surovina, ve druhé se čistí a ze třetí se bere ke zpracování. V Čechách užívá se kukaní krajčovitých s průtřezem kruhovitým, které se zhotovují ze silné křemičitého a tudíž velmi těžce tavitelného šamotu.

Každá pec obsahuje 6—10 kukaní, po dvou stranách souměrně rozestavených, tak že mezi nimi a pod nimi plamen šlehati může. Nejčastěji seřaděno bývá osm kukaní ve dvou řadách po čtyřech. Aby jejich obsah byl chráněn od všelikeho znečištění popelem a kouřem, odděleny jsou stěnou od topeňské, tak že k nim jest přístup jediné otvorem pracovním, jenž se nad každou kukaní nalézá v zevnější stěně peci. Otvor ten, jakož i hořejší objem kukaně musí míti tak veliký průměr, aby i největší výrobky, které se tu zpracovávají, těmi otvory procházely.

Dříve bývalo dříví výlučným topivem ve sklárnách, poněvadž jeho plamen nejméně kouře vydává a tím i největší záruky poskytuje, že choulivost hmoty sklené nebude při tavení znečištěna; nyní však užívá se již všude plynu za palivo. Plym ten připravují si sklárny samy a to buď ze dřeva anebo jiné hmoty.

Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

tolik plynná a páry vyvinuje, že teplota prudce vře... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

BOSTON STORE... Nabízí tento týden dvě spojené zásoby zboží... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

BOSTON STORE... Nabízí tento týden dvě spojené zásoby zboží... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

BOSTON STORE... Nabízí tento týden dvě spojené zásoby zboží... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

BOSTON STORE... Nabízí tento týden dvě spojené zásoby zboží... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé... Zvěstujte zprávu... Mladým i starým, že staré spoleklivé...

Boston Store... rohi 16, a Douglas ul. J. L. Brandeys a synové, maj.

Dr. J. H. McLean's Liver and Kidney Balm... Máte-li někdy bolest v kříži nebo je li vám špatně, nepracujete v ten den... Dr. J. H. McLean's Liver and Kidney Balm... Máte-li někdy bolest v kříži nebo je li vám špatně, nepracujete v ten den...